

הבית והעליה פרק עשירי בבא מציעא ק"ח.

עין משפט
נר מצוה

הגיעוד. הם שלך ופנה אותו לעמך: אין שומעין לו. אם אין זה רוצה אין קונה לו דבר הפקר או ממנה: **בטנן ובקש.** ללקט לו משלו או מן ההפקר: **טול מה שעשית.** כל מה שלקטת יהא שלך: אין שומעין לו. אע"ג דכלל דוכתי אית ליה שיהו כספך כספך הכא גבי פועל כל תלין שכרו כתיב (ויקרא טו) מאי דלמתי בהדיה משמע: **גב' דליס ליה אגרא גביה.** וזה אינו חפץ במתנתו והוא מוזק שנגעו מורשתו: **אבל סיפא דאיה ליה אגרא גביה.** וזה בא לכופו על שכרו והוא אומר לו טול זה צפרעון אימא כו': **ממרי רשוסך.** מצעל חובך: **פארי אפרע.** אפי' נתן לך סובין קבלס: **מסוס דאיה ליה אגרא גביה.** משקיבל עליה קנייה באגריה: **אריכא.** דאין שומעין לו דקנייה ליה חכרו: **והסניא שומעין לו.** לאומר לפועל טול מה שעשית בשכרך: **בשל חכירו.** שהיתה מלאכת חכירו שומעין לו: **בשל הפקר.** שומעין לו דא"ל קניי ביה את דלדידיה לא קניי ליה. ר"י לטעמיה דאמר לעיל (דף ג.) המגביה מניחה לחכירו לא קנה חכירו נמצא שאין פעולתו עליו ואין כל בל תלין ולא דמי לשל חכירו דהתם ליכא למימר זכי ביה את וכי לא א"ל שכרך על בעל הבית על כרחו שכרו עליו אבל הכא לא: **איסיביה רבא לרב נחמן.** למימר דפועל לאו כלל המגביה מניחה לחכירו הוא אלא כיד צעה"צ הוא וקנייה צעה"צ בהגבהה דפועל אפילו אמר לו עשה עמי מלאכה סתם וכל שכן האן דשכרו ללקט מציאות ממש: **האן דהגבהה כאן בהצטא.** ואידי ואידי בשל הפקר ממני' כששכרו ללקט תנן וקש בהגבהה דפועל וע"כ שכרו עליו וצרייתא כששכרו למלאכה הבעה כגון לשמור או להשליך מעליה לא לרץ דליכא הגבהה דא"ל אכתי לא זכאי ביה אלא זיל את זכי בה: **סנאי היא.** אי קניא אי לא: **שומרי ספיחים.** של שוורין לזרך מנחת העומר או של חטין לזרך שמי הלחם: **איה אומר אינן באין משל צבור.** אם נשמע לך לא יציאו עומר ושמי הלחם משל צבור אלא משל יחיד זה שקנה מן ההפקר צשמירתו דסבירא להו הבעה קניא בהפקר הואיל ודבר טורח הוא ועמו לך על דו נשמר: **ומה איה אומר אינן באין וכו'.** הך איהו סבר דלא קניא: **מדבריך.** שאתה אומר לשמרו בחנם: **לדברינן.** שאנו אומרים הבעה צהפקר קניי אין וכו': **אמר רבא גרסינן הלא ולעיל אמר רבה דכ"ע הבעה בהפקר קני.** וטעמא דר' יוסי דקסדר מסרה זה לזבור ומלאו באין משל צבור: **ורבנן.** הייש שמה לא יאה בלבו למסור יפה יפה שלל שלל דנוח לו שיקרבו משלו: **מדבריך.** שאתה אומר ישמרס חנם: **לדברינן.** שאנו חוששין שמה לא ימסרס יפה יפה אין עומר ושמי הלחם וכו': **בחושינן לבעלי וזוועוס.** שאם לא נזילא עליהן קול שהן של הקדש יש בעלי וזוועוס שזוקמין אותם בחזקה ולעממן: ומה

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל רבא לר' נחמן בשל: (ב) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הגר"א

[א] גמ' טעמא דפסיננו כו'. ג"כ אכל בסופא בפועל אפי' גבליה רבנא' וטעמיה אכל ר"ג וי"ו חולקין וטעמיה ר"ג רבנא' כיון דמייב לו מקני ליה וע"כ פ"י שלי"ס וכו' ע"כ סב"י (וע"כ בדברי רבנו ס"ק ק"ט וי"ט): [ב] תוס' ד"ה לעשות משמע דוקא כו'. ג"כ דוקא דלא א"ל שכתבם על וע"כ ע"י אי' ועמ"ש רבנו במ"מ פ' שלי"ס ס"ק כ':

הגהות הרמב"ם

הרמב"ם פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הרשב"א

הרשב"א פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הר"י

הר"י פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הר"ם

הר"ם פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הר"ד

הר"ד פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הר"ק

הר"ק פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הר"י

הר"י פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הר"ם

הר"ם פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הר"ד

הר"ד פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הר"ק

הר"ק פ"ד מ"א מנחות פ"ג (ח) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הובא ג"כ דף נה ד"ה לשמור:

זמן ב"ד ל' יום. ומכאן אנו למדים זמן צ"ד לפרוע חובו ולכמה דברים דהו' ל' יום ורשב"ג נמי אמר לעיל (דף קג.) אף לעלמנו אין מחזיר אלא שלשים יום ומיהו לכל מיקיין לא אמר שיהא זמן צ"ד ל' יום כמו הכא דהא לעיל (דף סג.) גבי נשצרה כדו ולא סילקו נפלה גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב צהיזקן אין זמן צ"ד שלשים יום שם כדמשמע בהמניח את הכד (צ"ק דף כט.) והיינו טעמא שבשעה קלה יכול להסירם משם: **אמר** ליה הגיעוד אין שומעין צו. אע"ג דמפקיר נזקיו לאחר נפילת אונס אמרי' צפרק המניח (סג דף כט.) דפטור הכא דאישתמוטי קא מישתמיט ואינו מפקירו כלאמר בגמרא: **איקניי** ליה חצרו כו'. אכל אי לא דר"י צדכי חנינא אמי שפיר דאין קונה לו אלא היכא דעומד לא בצד שדכו לך כי לא פנינהו לא דכשאר ליה הגיעוד לא היה אכתי עומד שם: **באן** בשל חכירו. תימה למאי דק"ר השתא אמאי רצין לומר לו טול מה שעשית בשכרך יאמר לא אמן לך כלום שלא עשית לי כלום: **לעשות בשל** ויהארו בשל חכירו. [ב] משמע דוקא

HebrewBooks.org ©Mozanaim Publishers. No commercial use allowed.

לעשות בשלו אז ויתן לו שכרו משלם אבל סתמא לא ותימה א"כ אמאי אינטריך לשנויי כאן בשלו כאן בשל הפקר לישני כאן ששכרו לעשות שלו כאן ששכרו סתמא בשל חכירו ואור"י דמשום הכי לא משני הכי דהא פשיטא דאם שכרו לעשות בשל חכירו דשומעין לו אכל הא דמשני לעיל הא בשל חכירו חידוש הוא דשומעין לו דהא לא קאי הכי וכן כאן בשל הפקר חידוש הוא וכן מה שממך לסוף דבהצטא שומעין לו חידוש הוא דקא משמע לן דהבעה בהפקר לא קני: **שומרי ספיחים.** פירשתי בסוף פ' הובא ג' (לעיל דף נה.). ומחורטא

ואי אשומעין הכא הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו משום דאית ליה אגרא גביה אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: אין שומעין לו: והתניא שומעין לו אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשל חכירו א"ל רבה לרב נחמן בשל חכירו נמי שכרו עליו דתניא השוכר את הפועל לעשות בשל חכירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שהחנה אותו אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשל חכירו נותן לו שכרו מציאת פועל לעצמו אימתי בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום או עדר עמי היום אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו לבעל הבית אלא אמר רב נחמן ילא קשיא כאן בהגבהה כאן בהבטה אמר רבה הבטה בהפקר תנאי היא דתנן שומרי ספיחי שביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ר' יוסי ואומר הרוצה מתנדב הוא ושומר חנם אמרו לו אתה אומר כן אין באין משל צבור מאי לאו בהא קמפילגי דת"ק סבר הבטה בהפקר קניי ואי יהיבי ליה אגרא אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר הבטה בהפקר לא קניי וכי אזלי צבור ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין לדברינן אין עומר ושתי לחם באין משל צבור אמר רבא לא דכ"ע הבעה בהפקר קניי והכא היישינן שמה לא ימסרם יפה יפה קמפילגי דרבנן סברי יהבינן ליה אגרא ואי לא היישינן שמה לא ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא היישינן שמה לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין לדברינן דהיישינן שמה לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין אמר דכ"ע הבעה בהפקר לא קניי והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמפילגי דת"ק סבר דהיישינן שמה לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה אמר דכ"ע הבעה בהפקר לא קניי והכא בחיישינן לבעלי זרועות וליפרשו מינייהו ור' יוסי סבר לא תקינו

ומה

משל צבור איכא דאמרי רבא סבר דתקינו רבנן למיתב ליה ארבע וזוי כי היכי דלישמעי בעלי זרועות וליפרשו מינייהו ור' יוסי סבר לא תקינו

כב א מיי פ"ג מהל' שכנים הל' ח סמג עשין סב טו"ש"ע ח"מ ס' קסו:
כב ב ג מיי פ"ט מהל' שכירות הל' י סמג עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס' שלו סעף 3:
כד ד מיי פ"ד מהל' שכנים הלכה ח סמג עשין כב טו"ש"ע ח"מ ס' קסה:
כה ה מיי פ"ג מהל' עין ממונ הלכה ט סמג עשין סא טו"ש"ע ח"מ ס' ס' חנו:
כו ו טו"ש"ע ח"מ סמג עשין סב טו"ש"ע ח"מ ס' כז ז מיי פ"ד מהל' שקלים הלכה ה:
כח ח מיי ס' הל' ו:
כט ט מיי פ"ב מהל' נדרים הל' יט טו"ש"ע ח"מ ס' רעג סעף יא:
ל י מיי פ"ד מהל' שקלים הלכה ו:

מוסף רש"י

ממרי רשותך. האש אשר אהה נוסה בו, פארי אפרע. וינין בשוויין (רשב"ם ב"ב פ"ג.) בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום. דלא נשכר עמו אלא לניכוס ועדוהו כשהגביה המציאה אין זו מולאכת בעל הבית וקנאה פועל והוא יניח לו משכרו שכר פעולת נכוס ועדוהו כל שעת הגבהה (רע"ל י.) אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום. כל מלאכה שהיא עושה מלאכת בעל הבית היא וקנה בעל הבית (שם.) שומרי ספיחי שביעית. של שוורין לפני העומר שלא ילקטו העניים (מחורטא פ"ד מ"א מנחות פ"ג.) נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. לפי שהם הפקר ואין לשומר מפני החיים ומפני העניים שלא ילקטוהו קודם לעומר כדי שיהא העומר כל מהם (מחורטא פ"ד מ"א מנחות פ"ג.)